

ת"פ 23208/06/14 - מדינת ישראל נגד משה יעל

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 23208-06-14 מדינת ישראל נ' יעל(עציר) 10 יוני 2015

בפני
בעניין: כב' השופטת דנה כהן-לקח
מדינת ישראל

המאשימה

נגד
משה יעל (עציר)

הנאשם

גזר-דין

רקע

1. ביום 19.11.2014 הורשע הנאשם בהתאם להודאתו, בעבירות שיוחסו לו בכתב-אישום מתוקן כדלקמן:
(א) קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 415 סיפא לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין או החוק) (שש עבירות).
(ב) ניסיון לקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 415 סיפא בצירוף סעיף 25 לחוק העונשין (שתי עבירות).
(ג) זיוף מסמך בכוונה לקבל באמצעותו דבר בנסיבות מחמירות לפי סעיף 418 סיפא לחוק העונשין (עבירה אחת).
(ד) שימוש במסמך מזויף בכוונה לקבל באמצעותו דבר בנסיבות מחמירות לפי סעיף 418 סיפא בצירוף סעיף 420 לחוק העונשין (עבירה אחת).
(ה) מרמה ותחבולה לפי סעיף 220(5) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 (להלן: פקודת מס הכנסה או הפקודה) (עבירה אחת).
(ו) אי הודעה על התחלת התעסקות ורישום לפי סעיף 215א לפקודת מס הכנסה וסעיף 117 (א)(4) לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 (להלן: חוק מס ערך מוסף) (עבירה אחת).
(ז) אי ניהול פנקסי חשבונות לפי סעיף 216(5) לפקודת מס הכנסה וסעיף 117(א)(7) לחוק מס ערך מוסף (עבירה אחת).
(ח) אי הוצאת חשבוניות מס לפי סעיף 117(א)(13) לחוק מס ערך מוסף (עבירה אחת).

(ט) אי הגשת דוחות תקופתיים למע"מ לפי סעיף 117(א)(6) לחוק מס ערך מוסף (עבירה אחת).

2. כתב-האישום המתוקן כולל חלק כללי וכן שמונה אישומים:

בהתאם לחלק הכללי לכתב-האישום המתוקן, בתקופה הרלוונטית הונה הנאשם בשיטתיות מספר רב של אנשים. הנאשם נהג להציג את עצמו כאדם אשר עוסק בהוצאת היתרי בניה, והציג מצג שווא לפיו ביכולתו להוציא היתרי בניה תוך זמן קצר מעיריית ירושלים, וכן לקבל הנחות בתשלום היטלים שונים בעירייה, כגון היטל השבחה, ארנונה ועוד. כחלק ממצגי השווא, אף חתם הנאשם על חוזים בהם התחייב לפעול עבור המתלוננים להוצאת היתרי בניה וקבלת הנחות כאמור, בידעו כי אין באפשרותו לעשות כן. בעקבות מצגי השווא, קיבל הנאשם במרמה סכומי כסף גבוהים, וזאת כשאין לו כוונה או יכולת לממש את התחייבויותיו. העבירות בוצעו בנסיבות מחמירות המתבטאות בתכנון מוקדם, בסכום הכספי הגבוה, במורכבות המעשים ובכך שמדובר בפעולה שיטתית ומקיפה כמפורט להלן:

בהתאם לעובדות האישום הראשון, במהלך חודש ינואר 2014, במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, פנו חוסיין עבאסי ומוחמד עבאסי לנאשם, לאחר שנמסר להם על-ידי אחר שהנאשם שמאי ויכול לסייע להם בהפחתת תשלומי היטל השבחה לעיריית ירושלים. השניים נפגשו עם הנאשם במשרדו ברחוב יד חרוצים בירושלים (להלן בכל האישומים: המשרד). בפגישה סיפרו השניים לנאשם כי יש להם חובות הנוגעים לתשלומי היטל השבחה ולחברת הגיחון. הנאשם אמר לחוסיין עבאסי כי באפשרותו להפחית את סכומי התשלום הפחתה ניכרת על-ידי מדידה מחודשת של שטח הקרקע, בידעו כי אינו יכול לעשות כן. בהמשך לכך חתמו מוחמד עבאסי והנאשם על חוזה לפיו הנאשם מתחייב לגרום להפחתת תשלום היטל השבחה, בתמורה לתשלום משכורת. במועד החתימה, קיבל הנאשם לידיו סכום של 55,000 ₪ במזומן וכן שני שיקים בסכום של 55,000 ₪ כל אחד, אשר הוחזרו לידיו של עבאסי ביום 23.1.2014. עד למועד מעצרו של הנאשם ביום 3.3.2014, המשיך הנאשם והצהיר בפני חוסיין עבאסי כי הוא פועל להפחתת היטל השבחה והחוב לחברת הגיחון, וזאת בידעו כי אין באפשרותו לעשות כן, וכן לא פעל כפי שהתחייב. בהמשך לכך, ביום 26.2.2014 זייף הנאשם שיק של חברת "היונה המעופפת למסירות ומשלוחים בע"מ" לצורך תשלום לחברת הגיחון בסך של 173,652 ₪. הנאשם הגיע לבנק הדואר וניסה לשלם את חובו של חוסיין עבאסי לחברת הגיחון באמצעות השיק המזויף הנ"ל, אולם השיק נדחה ולא נתקבל על-ידי בנק הדואר. משהסתבר לחוסיין ומוחמד עבאסי שהנאשם אינו עושה דבר להפחתת חובותיהם, דרשו מהנאשם להחזיר להם את הסכום של 55,000 ₪ שהעבירו לו. במהלך חודש מאי 2014 נפגש הנאשם עם חוסיין ומוחמד עבאסי כדי להחזיר להם את הכסף ששילמו לו. במהלך הפגישה, מסר הנאשם לחוסיין עבאסי שיקים מזויפים. לאחר שהשיקים לא התקבלו לתשלום בבנק הדואר מאחר שנחשדו כמזויפים, פנה חוסיין עבאסי שוב לנאשם אשר הודיע כי ידאג לתשלום החוב בדרך אחרת. מספר ימים לאחר מכן, ניסה הנאשם להעביר לחוסיין עבאסי שיק מזויף נוסף, אולם נעצר על-ידי משטרת ישראל. במעשיו אלה קיבל הנאשם כסף במרמה מחוסיין ומוחמד עבאסי בנסיבות מחמירות, זייף שיקים בכוונה לקבל באמצעותם דבר בנסיבות מחמירות, ניסה לקבל באמצעות השיק המזויף את הנחת דעתו של פקיד הבנק במרמה, וכן ניסה לשלם את חובו לחוסיין עבאסי באמצעות שיק מזויף. בגין כך, הורשע הנאשם במסגרת האישום הראשון לפי הודאתו, בעבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, ניסיון לקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, וכן זיוף מסמך בכוונה לקבל באמצעותו דבר בנסיבות מחמירות.

בהתאם לעובדות האישום השני, במועד שאינו במדויק למאשימה, סיפר חוסיין עבאסי לגיסו, פריד אבו דיאב,

שיש לו מכר - הנאשם, שיכול לסייע בהפחתת תשלומים לעיריית ירושלים. במהלך חודש פברואר 2014, במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, פגש פריד אבו דיאב את הנאשם במשרדו. הנאשם ציין כי ביכולתו לסייע לאבו דיאב לקבל הנחה עבור תשלום לעיריית ירושלים לצורך קבלת היתר בניה. הנאשם התחייב כי יפחית את התשלום ויסיים את חובותיו של אבו דיאב בעירייה, ביועדו כי אין באפשרותו לעשות כן. באותו מועד, בעקבות מצג השווא, חתם הנאשם על חוזה בו הוא מתחייב לפעול כאמור, וזאת מבלי שהתכוון לעשות כן. במועד החתימה, קיבל הנאשם במרמה מאבו דיאב סכום של ₪ 18,000 במזומן על-מנת לפעול לתשלומים לעיריית ירושלים. עד למועד הגשת כתב-האישום, לא פעל הנאשם כפי שהתחייב. בגין כך, הורשע הנאשם במסגרת האישום השני לפי הודאתו, בעבירה של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות.

בהתאם לעובדות האישום השלישי, במהלך חודש ינואר 2014, במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, סיפר אבו סופיאן עבאסי לעזיז עודה כי הנאשם יכול לסייע לו בקבלת היתר בניה לביתו בג'בל מוכבר. כעבור מספר ימים, נפגשו עזיז עודה והנאשם במשרדו של הנאשם, והנאשם סיפר לעודה כי מאחר שיש לו קשרים בעירייה הוא יוכל לסייע לו בקבלת היתר בניה. הנאשם קיבל מעודה מסמכים כדי שיבדוק אותם בעיריית ירושלים, ולאחר מספר ימים התקשר הנאשם לעזיז עודה ואמר לו כי יוכל לסייע לו לקבל את הרישיון עבור תוספת הבניה שביצע תמורת סך של ₪ 80,000, וזאת ביועדו כי אין באפשרותו לעשות כן. הנאשם קיבל לידיו מעזיז עודה סכום של ₪ 55,000 במזומן עבור הוצאת היתר בניה וזאת למרות שלא התכוון לפעול כפי שהתחייב. מתוך סכום זה, העביר הנאשם מספר אלפי ₪ לגורמים העוסקים בתחום הבניה והוצאת היתרים. בגין כך, הורשע הנאשם במסגרת האישום השלישי לפי הודאתו, בעבירה של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות.

בהתאם לעובדות האישום הרביעי, במהלך חודש ספטמבר 2013, במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, סיפר איסמעין אבו רמילה למחמוד אבו רמילה כי הנאשם יכול לסייע לו להשיג היתר בניה לתוספות הבניה לנכס שברשותו באבו טור. מחמוד אבו רמילה פנה לנאשם אשר הציג את עצמו ככזב כמי שיכול לסייע לו לקבל היתר בניה תמורת סכום של ₪ 100,000, ביועדו כי אין באפשרותו לעשות כן. ביום 16.9.2013 חתם הנאשם על חוזה לפיו הוא מצהיר ככזב כי הוא בעל ההכשרה וההסמכה המקצועית על-פי דין להכין, לערוך ולהגיש תכניות ובקשות להיתר בניה אצל רשויות התכנון בירושלים, והתחייב לטפל בהוצאת היתר בניה לנכס תמורת סכום של ₪ 110,000, וזאת מבלי שבכוונתו לעשות כן. באותו מועד, קיבל הנאשם לידיו סכום של ₪ 15,000 במזומן. במועדים נוספים העביר אבו רמילה לנאשם סכומים כסף שונים העולים כדי 50,000 ₪. בהמשך, הודיע הנאשם ככזב לאבו רמילה כי פתח לו תיק לקבלת היתר בניה בעיריית ירושלים, וכי שילם למהנדסים על-מנת שיטפלו בבקשה. בחודש ינואר 2014, במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, הציג הנאשם לשוקרי אבו רמילה, בנו של מחמוד אבו רמילה, היתר בניה מזויף ביחס לתוספת הבניה המבוקשת, ואמר לו שחסרה רק עוד חתימה אחת. בהמשך, הודיע הנאשם ככזב לשוקרי אבו רמילה כי היתר הבניה מוכן ונשלח בדואר, וזאת מבלי שפעל לקבלת היתר בניה. במעשיו המתוארים, קיבל הנאשם ₪ 50,000 במרמה בנסיבות מחמירות, ועשה שימוש במסמך מזויף בכוונה לקבל באמצעותו דבר בנסיבות מחמירות. בגין כך, הורשע הנאשם במסגרת האישום הרביעי לפי הודאתו, בעבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות וכן שימוש במסמך מזויף בכוונה לקבל באמצעותו דבר בנסיבות מחמירות.

בהתאם לעובדות האישום החמישי, במהלך חודש יולי 2013, במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, סיפר אדם בשם אבו עזיז לאיסמעיל אבו רמילה, כי הנאשם יכול לסייע לו בהוצאת היתר לתוספת בניה בנכס ברשותו בשכונת

שועפט בירושלים. בהמשך לכך, פנו איסמעיל אבו רמילה ושכנו אנואר פאיז אבו סלאח לנאשם, אשר הודיע להם כי ביכולתו לפעול להוצאת היתר בניה תמורת 170,000 ₪, ביודעו כי אין באפשרותו לעשות כן. ביום 17.7.2013 חתם הנאשם על חוזה בו התחזה לאדם בעל הכשרה והסמכה מקצועית להגיש תכניות ובקשות להיתרי בניה אצל רשויות התכנון וכן התחייב לפעול להוצאת היתר בניה כאמור לעיל. הנאשם חתם על החוזה מבלי שיש בידו הסמכה לערוך ולהגיש תכניות ובקשות להיתר בניה, ומבלי שהתכוון לפעול כפי שהתחייב בחוזה. במועד חתימת החוזה, קיבל הנאשם במרמה סכום של 40,000 ₪. מתוך סכום זה העביר הנאשם מספר אלפי ₪ לגורמים העוסקים בתחום הבניה והוצאת היתרים. בגין כך, הורשע הנאשם במסגרת האישום החמישי לפי הודאתו, בעבירה של ניסיון לקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות.

בהתאם לעובדות האישום השישי, במהלך חודש מרץ 2013, במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, פגש הנאשם את פאיז קואסמי במשרדי עיריית ירושלים והציג את עצמו ככזב כאדריכל. הנאשם שאל את קואסמי מה הבעיה בעטיה הגיע לעיריית ירושלים, וקואסמי אמר שיש לו בעיה עם כביש שצריך לעבור בשטח השייך לו. הנאשם אמר לקואסמי כי זה המקצוע שלו וכי ביכולתו לטפל בבעיה תמורת סכום של 250,000 ₪, ביודעו כי אין באפשרותו לעשות כן. ביום 15.4.2013 חתם הנאשם על חוזה בו הוא מתחייב כי הוא בעל הסמכה מקצועית לערוך ולהגיש תכניות ובקשות להיתר בניה אצל רשויות התכנון והבניה בירושלים, והתחייב תמורת סכום של 250,000 ₪ לפעול להוצאת היתר בניה מול עיריית ירושלים. כל זאת, כשאין בכוונתו לפעול כפי שהתחייב בחוזה. במועד חתימת החוזה, קיבל הנאשם לידיו במרמה סכום של 20,000 ₪. מתוך סכום זה, העביר הנאשם מספר אלפי ₪ לגורמים העוסקים בתחום הבניה והוצאת היתרים. בגין כך, הורשע הנאשם במסגרת האישום השישי לפי הודאתו, בעבירה של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות.

בהתאם לעובדות האישום השביעי, במהלך חודש יוני או יולי 2013, במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, סיפר אדם בשם אבו עזיז למחמד בשיר כי הנאשם הוא מהנדס אשר יכול להפחית את מס השבח באמצעות מדידה מחודשת של הנכס שבבעלותו בג'בל מוכבר, וכן יוכל להוציא עבורו היתר בניה מחודש. בהמשך לכך, פנה מחמד בשיר אל הנאשם, אשר הציג עצמו ככזב בפני מחמד בשיר כ"מהנדס של היתרי בניה", ואמר כי ביכולתו לקבל עבור בשיר הנחה בתשלום היטל השבחה ולפעול לקבלת היתר בניה, ביודעו כי אין באפשרותו לעשות כן. ביום 12.6.2013 חתם הנאשם על חוזה והצהיר בכזב כי הוא בעל הכשרה והסמכה מקצועית על-פי דין להכין, לערוך ולהגיש תכניות ובקשות להיתרי בניה וכן התחייב לפעול להוצאת היתר בניה תמורת סכום של 125,000 ₪, וזאת מבלי שהנאשם בעל הכשרה או הסמכה מקצועית וכשאין בכוונתו לפעול כפי שהתחייב בחוזה. במועד חתימת החוזה, קיבל הנאשם לידיו במרמה סכום של 40,000 ₪ במזומן. בהמשך, הנאשם הודיע לבשיר כי הוא קרוב לסיום קבלת היתר הבניה וקיבל לידיו סכום נוסף של 48,000 ₪, וזאת מבלי שפעל לפתיחת תיק לקבלת היתר בניה בעיריית ירושלים, ומבלי שפעל על-פי דין לקבלת היתר בניה בכל דרך אחרת. בגין כך, הורשע הנאשם במסגרת האישום השביעי לפי הודאתו, בעבירה של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות.

בהתאם לעובדות האישום השמיני, במהלך התקופה הרלוונטית וכתוצאה ישירה מפעילותו של הנאשם כמתואר בכתב-האישום המתוקן, הפיק הנאשם הכנסות בסך של 345,000 ₪, המהווים הכנסה לפי פקודת מס הכנסה וכן עסקאות לפי חוק מס ערך מוסף. הנאשם במזיד ובכוונה להתחמק מתשלום מס הכנסה בגין הכנסותיו אותן קיבל במרמה, פעל במרמה, עורמה ותחבולה, כדלקמן: (א) הנאשם הסווה את מקור ההכנסה בשלמותו, שהגן עסק לקבלת היתרי בניה במרמה. (ב) הנאשם, בכוונה להעלים מרשויות המס את עובדת קיומו של העסק ומקור הכנסתו בשלמותו,

לא הודיע לפקיד השומה על תחילת עיסוקו. (ג) הנאשם, בכוונה להעלים מרשויות המס את מקור הכנסתו בשלמותו, לא הגיש דו"ח לפקיד השומה ואף לא ניהל פנקסי חשבונות בנוגע להכנסות העסק. (ד) הנאשם לא הוציא חשבוניות מס ללקוחותיו. בגין כך, הורשע הנאשם במסגרת האישום השמיני לפי הודאתו, בעבירות של מרמה ותחבולה; אי הודעה על התחלת התעסקות; אי ניהול פנקסי חשבונות; אי הוצאת חשבוניות מס; ואי הגשת דו"חות תקופתיים למע"מ.

3. הסדר הטיעון לא כלל הסכמה לעניין העונש והצדדים נותרו חופשיים בטיעוניהם. יחד עם זאת, הוסכם כי הנאשם יופנה לשירות המבחן לצורך עריכת תסקיר.

בסופה של דרך, הוגשו לעיוני בעניינו של הנאשם שני תסקירים מטעם שירות המבחן, וכן התייחסות של רע"ן טיפול ושיקום בשב"ס כמפורט להלן.

התסקיר הראשון

4. ביום 8.2.2015 הוגש לעיוני **תסקיר ראשון** מטעם שירות המבחן בעניינו של הנאשם. מהתסקיר עולה כי הנאשם בן 41, נשוי ואב לשלושה ילדים. טרם מעצרו, התגורר הנאשם עם משפחתו בדירה השייכת לדיור הציבורי, כאשר המשפחה נתמכה על-ידי לשכת הרווחה. מסקירת מהלך חייו עולה כי הנאשם גדל בירושלים, ולאורך השנים גילה בעיות התנהגות והתקשה בלימודים. במהלך לימודיו התיכוניים, התנהלו כנגד הנאשם מספר תיקים פליליים ובסופו של יום הופנה על-ידי שירות המבחן לנוער להוסטל בו התגורר עד שסיים את לימודיו. בהמשך, קיבל פטור מגיוס לצה"ל והחל לעבוד בבית מלון. במקביל, הנאשם עבד עם אביו במכירת מזון ושתייה לסוחר השוק. לדברי הנאשם, בתקופה זו נחשף דרך אביו להימורים, והחל להמר בעצמו. לאחר מות אביו, המשיך הנאשם לעבוד בשוק במשך מספר חודשים, והעמיק את התמכרותו להימורים במשחקי עם סוחר השוק. לאורך השנים, עבד הנאשם בעבודות מזדמנות בעיקר בתחום המזון והשיווק. הנאשם תיאר כי בשנה הקודמת למעצרו בגין תיק זה, הוא לא היה מרוצה ממשכורתו, ולכן פנה לעסוק באופן עצמאי בתחום אישורי הבניה, כאשר במסגרת זו ביצע את העבירות בהן הורשע לפניו. הנאשם מסר כי הוא בעל חובות גבוהים, בין היתר בהוצאה לפועל.

שירות המבחן ציין כי לנאשם חמש הרשעות קודמות, לרבות בגין עבירות של זיוף, מרמה ורכוש. הוא נדון בעבר לארבעה עונשי מאסר בפועל, חלקם לתקופות ממושכות. עוד צוין כי בשנת 2003, בהיותו אסיר ברישיון וכחלק מתנאי שחרורו, השתלב הנאשם בטיפול במסגרת עמותת "אפשר" לטיפול בנפגעי אלכוהול והימורים. בדיעבד התברר כי הנאשם הוסיף להמר במקביל לטיפול אליו בא רק כדי לעמוד בדרישות שחרור השליש. שירות המבחן התרשם כי הנאשם השתמש בשעתו בעצם הפנייתו לטיפול כאמצעי מניפולטיבי ליצירת רושם חיובי, כאשר למעשה היה בטיפול בגופו בלבד, והמשיך בביצוע עבירות ומשחקי הימורים. עוד צוין בתסקיר כי בשנת 2013 הופנה הנאשם לשירות המבחן בגין עבירה של הונאה בכרטיס חיוב. נוכח קשייו של הנאשם אותה עת לראות את הבעייתיות שבהתנהלותו, התרשם שירות המבחן כי הנאשם מונע מתוך צורך לקיים את הפסאדה החיובית אותה הוא מציג, תוך סילוף עובדות וללא שהנאשם מסוגל להבין את חומרת מעשיו והשלכותיהם. ההערכה במסגרת אותו תיק הייתה כי הנאשם לא בשל להפיק תועלת מקשר טיפולי, ועל כן נמנע שירות המבחן מלבוא בהמלצה טיפולית בעניינו.

אשר לעבירות נשוא התיק שבכותרת - הנאשם לקח אחריות לכך שהעסק שניהל לא היה מוכר לרשויות המסים (האישום השמיני). הנאשם תיאר כי כאשר פתח את העסק שלו, שכר מהנדס ואדריכל ובזאת ראה עצמו כפועל באופן חוקי. עוד טען הנאשם כי השלים את העבודות להן התחייב עבור האנשים אשר שילמו לו, וזאת עד למעצרו. בנוגע לאישום הראשון - הנאשם הכחיש כי זייף המחאות וטען כי קיבל אותן מעורך-דין. ביחס לאישומים 2-7, טען הנאשם כי היה בתהליך מול עיריית ירושלים וכי לולא נעצר היה מצליח בכך. הנאשם תאר כי בתקופה האמורה נהג להמר במכונות מזל והפסיד מדי לילה כ- 2000 ₪. הוא מסר כי למרות התמכרותו להימורים, ניסה לבצע את עבודתו בצורה הוגנת. שירות המבחן התרשם כי קיים אצל הנאשם קושי בהפנמת משמעות מעשיו והבעייתיות בהתנהלותו, וניכר כי הוא מתקשה לראות את הפגיעה שלו באחרים. עוד התרשם שירות המבחן כי בבסיס מעורבותו של הנאשם בעבירות בהן הורשע, עומד רצון לרווח כספי תוך תכנון מוקדם ומניפולטיביות, נוכח נטייתו להימורים וצורך בכסף מזומן למילוי דחפיו ההתמכרותיים.

שירות המבחן סבר כי הנאשם גדל בלא שהייתה לידו דמות מכוונת ומכילה, והוא בעל דימוי עצמי פגוע. עוד סבר שירות המבחן כי הנאשם מציג פסאדה של הצלחה ויכולות גבוהות, בניסיון לזכות בהערכת סביבתו. לא אחת, הנאשם מפעיל מניפולציות רגשיות על סביבתו תוך נטייה לסלף עובדות, בניסיון לגייס אחרים לטובתו. עברו הפלילי, התמכרותו ארוכת השנים להימורים, קשייו לראות את צרכי האחר ונטייתו להשתמש בסביבתו למילוי צרכיו - כל אלה מהווים להערכת שירות המבחן גורמי סיכון להישנות מעורבות עבריינית. מנגד, הנאשם ביטא רצון להשתתף בהליך טיפולי אינטנסיבי. כמו כן, הנאשם מסר כי השתלב בקבוצות טיפוליות בבית המעצר. בתסקיר צוין כי אלה מהווים גורמי סיכוי לשיקום.

בסופו של יום, ולאחר התלבטות, המליץ שירות המבחן על בחינת האפשרות לשילובו של הנאשם בקהילה טיפולית סגורה לצורך טיפול בהתמכרותו להימורים לתקופת ניסיון, וזאת בטרם ייגזר דינו.

השתלשלות העניינים בהליך לאחר ההרשעה והגשת התסקיר הראשון, טרם שמיעת הטיעונים לעונש

5. ביום 19.2.2015, בתום דיון במעמד הצדדים במהלכו הוגשו לעיוני בהסכמה תסקירי המעצר שהוכנו בעניינו של הנאשם ביולי 2014, נתתי החלטה בה התבקשה קצינת המבחן להבהיר את המלצתה לבחינת האפשרות לשילוב הנאשם בקהילה טיפולית סגורה טרם גזירת דינו, וזאת במספר היבטים שנוסחו כדלקמן:

"א. מתסקירי המעצר שהוגשו לעיוני בהסכמת הצדדים עולה תמונה מעוררת קושי ודאגה ביחס לנאשם. נשאלת השאלה הכיצד בשלו התנאים כעת כאשר שירות המבחן לפני חודשים ספורים בלבד כתב את אשר כתב בתסקיר המעצר לגבי העדר ההתאמה של הנאשם להליך טיפולי.

ב. מתבקשת התייחסות להליך הטיפול שהנאשם טוען כי הוא עובר בבית המעצר באמצעות העובדת הסוציאלית של בית המעצר. קצינת המבחן מתבקשת להתייחס לשאלה מדוע יש צורך בקהילה טיפולית סגורה דווקא, ומדוע לא יטופל הנאשם במסגרת שב"ס.

ג. מתבקשת התייחסות לשאלה מה השתנה היום ביחס לעבר, בשים לב לכך

שהנאשם כבר עבר ניסיון טיפולי אולם ביצע עבירות תוך כדי כך, ובשים לב לכך שהתסקיר הנוכחי מעורר קשיים משמעותיים במישור קבלת האחריות, הפנמת הפסול ועוד".

6. **בהודעת הבהרה** מיום 19.2.2015 ציין שירות המבחן כי בעת הפגישה עם הנאשם במסגרת הליך המעצר, הנאשם הכחיש את התמכרותו והיה חסר יכולת לבחון את הבעייתיות שבהתנהלותו. לפיכך, במסגרת הליך המעצר, לא בא שירות המבחן בהמלצה טיפולית שכן ההערכה הייתה שהנאשם לא בשל לטיפול. יחד עם זאת, בפגישה שנערכה עם הנאשם לאחר מתן הכרעת-הדין בעניינו, הביע הנאשם רצון להשתלב בהליך גמילה אינטנסיבי. שירות המבחן ציין כי התלבט בהמלצתו, אולם סבר כי ההליך המשפטי מהווה גורם ממנף להשתלבות בהליך טיפולי משמעותי במסגרת קהילה טיפולית סגורה, וזה הדבר שהכריע את הכף.

בתסקיר משלים מיום 1.3.2015 ציין שירות המבחן כי הוא סבור שההליך המשפטי יכול להוות "מניע מעלה מוטיבציה להשתתפות בטיפול", אך הוסיף כי "מאידך ישנה אפשרות של גזירת דינו והפנייתו למסגרת טיפולית בשירות בתי הסוהר". בנוסף, לבקשת בית-המשפט, יצר שירות המבחן קשר עם העובדת-הסוציאלית המטפלת בנאשם במעצר, במסגרתו שולב הנאשם בשתי קבוצות טיפוליות. הערכת העובדת הסוציאלית כפי שנמסרה לשירות המבחן הייתה כי על-אף שהנאשם משתתף בקבוצות טיפוליות במעצר ומשתף פעולה במסגרתו, הנאשם הנו בעל דפוסי התנהגות עבריינית ומניפולטיבית וכי הוא זקוק לטיפול מעמיק לאורך זמן. העובדת-הסוציאלית ציינה כי בשלב המעצר אין מסגרת שיכולה להתאים לצרכיו הטיפוליים של הנאשם, אולם קיימת מסגרת כזאת לאנשים המרצים מאסר בפועל. עוד צוין מפי העובדת-הסוציאלית כי לפי התרשמותה: "קיים פער בין הבעת המוטיבציה והצהרותיו [של הנאשם] לקראת שינוי, לבין מה שמוכן לעשות בפועל לצורך כך". בהתחשב בכל אלה, ציין שירות המבחן בתסקיר המשלים כי אם יראה בית-המשפט לנכון לבחון את מידת השתלבותו של הנאשם בקהילה טיפולית סגורה במסגרת תקופת ניסיון, יוכל שירות המבחן להתחיל בהליכים הנדרשים. לחלופין, במידה ויגזר דינו של הנאשם למאסר בפועל, ידאג שירות המבחן לעדכן את שב"ס בנוגע לצרכיו הטיפוליים.

7. בסיום דיון שהתקיים במעמד הצדדים ביום 16.3.2015, במהלכו טענה באת-כוח הנאשם בדבר העדר תוכניות טיפוליות מתאימות במסגרת שב"ס, ועל-מנת שתונח לפניו תמונה מלאה, התבקשה רע"ן טיפול ושיקום בשב"ס להגיש לעיוני הבהרה אודות אפשרויות טיפול במסגרת שב"ס בבעיית התמכרות להימורים.

הבהרת רע"ן טיפול ושיקום בשב"ס, סג"ד קרן גלבוע, הועברה לעיוני ביום 22.4.2015. בהודעה צוין כי בשב"ס, כמו גם בקהילה, אין מסגרת טיפולית ייחודית לטיפול בהתמכרות להימורים. צוין כי אסירים הזקוקים למענה בתחום ההתמכרויות, מופנים לאחת המסגרות הרבות בשב"ס המטפלות בהתמכרויות. עוד צוין כי בחינת צרכיו הטיפוליים של הנאשם העלתה כי בנוסף לבעיית ההתמכרות להימורים, הנאשם מרבה לעבור עבירות מרמה וזיוף. בהתייחס לכך, צוין כי בשב"ס מופעלות כיום מספר רב של קבוצות לצורך מתן מענה בתחום מורכב זה. לבסוף, צוין כי במידה שהנאשם יישפט לתקופת מאסר אשר תאפשר את שילובו בהליך טיפולי משמעותי, ובמידה שהנאשם יביע מוטיבציה לכך, תיערך בדיקת התאמה לשילובו בבית-הסוהר "חרמון" בו מתקיימות מחלקות טיפוליות לגמילה בצד טיפול בעבריינות מרמה, כך שניתן יהיה לתת "מענה נרחב לבעיותיו של הנאשם", כך לשון ההבהרה.

בקשת ההגנה לשחרור הנאשם לחלופת מעצר בקהילה טיפולית סגורה טרם גזירת הדין

א. טיעוני הצדדים

8. באת-כוח הנאשם עתרה לאמץ את המלצתו הראשונית של שירות המבחן בתסקיר הראשון, ולהפנות את הנאשם לחלופת מעצר בקהילה טיפולית סגורה טרם שמיעת הטיעונים לעונש בעניינו. הסנגורית ציינה כי אמנם בשלב המעצר הנאשם לא היה בשל להליך טיפולי, אולם כיום הנאשם לוקח אחריות ונכון להיכנס להליך טיפולי למענו ולמען משפחתו. עוד ציינה הסנגורית כי על דרך הכלל, ובהתאם לפסיקה, השלב הראוי להפנות להליך טיפולי הוא במסגרת התיק העיקרי, לאחר הודאה ונטילת אחריות. לטענת ההגנה, שב"ס אינו מציע טיפול ייעודי לבעיית ההימורים ממנה סובל הנאשם, להבדיל מהטיפול המוצע בקהילת "הדרך" אליה התייחס התסקיר הראשון. הסנגורית עמדה על כך שמדובר בתכנית טיפולית משמעותית, בת כשנה-שנתיים. לדידה, בשים לב לכך שהנאשם כבר שהה למעלה משנה במעצר מאחורי סורג ובריח, יהיה נכון וראוי לאמץ את המלצת שירות המבחן לבחינת האפיק הטיפולי בקהילה סגורה. בהקשר זה, ציינה הסנגורית כי אין באימוץ ההמלצה האמורה כדי לשלול אפשרות לענישה מוחשית נוספת בהמשך הדרך, לאחר סיום הטיפול בקהילה, אם בדמות 6 חודשי עבודות שירות ואם בדמות ענישה כספית, לצד ענישה מותנית.

הנאשם בדבריו לפניו ביום 16.3.2015 טען כי "אף פעם לא קיבל הזדמנות", וכי הוא מבקש לאפשר לו טיפול בקהילה סגורה למענו ולמען משפחתו, שכן לטענתו גם אם יעבור טיפול בכלא, הוא נמצא שם "בסביבה עבריינית שגורמת להימורים".

9. מנגד, המאשימה התנגדה לשחרור לחלופת מעצר לצורך שילוב הנאשם בקהילה טיפולית סגורה טרם גזירת העונש. המאשימה עמדה על כך שעמדתה העונשית בתיק זה הנה למאסר בפועל ממושך, וכן ציינה כי כנגד הנאשם תלוי ועומד מאסר על-תנאי בר הפעלה. המאשימה עמדה על עברו הפלילי של הנאשם, הכולל עבירות רלוונטיות. בנוסף, טענה המאשימה כי הנאשם שולב בעבר בהליך טיפולי כאסיר ברישון, אולם הוסיף בביצוע עבירות בתקופת הטיפול. עוד העלתה המאשימה חשש שמא הנאשם מעוניין להשתלב בטיפול כעת, רק נוכח החרב המונחת על צווארו טרם גזירת עונשו, בלא שהפנים באופן כן ואמיתי את הבעייתיות בהתנהלותו. לדידה של המאשימה, אם הנאשם אכן מעוניין בשינוי, הוא יכול להשתלב בהליך טיפולי במסגרת שב"ס, בעודו מרצה עונש מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח.

ב. דיון והכרעה

10. נקודת המוצא מצויה בבש"פ 1981/11 מדינת ישראל נ' סויסה (21.3.2011), שם עמד כב' השופט עמית על הקווים המנחים לבחינת שאלת שחרורו של נאשם לחלופת מעצר טיפולית במסגרת הליך המעצר, לצורך גמילה מהתמכרות לסמים. בבש"פ 1981/11 סויסה הנ"ל נקבע כי על דרך הכלל, העיתוי הראוי לגמילה מסמים הנו שלב גזירת הדין וריצוי העונש, ולא שלב המעצר. בהקשר זה נקבע כי "מקום בו גזר בית המשפט דינו של נאשם למאסר בפועל, יכול הנאשם למצוא את תיקונו בהליכי גמילה בבית הסוהר במהלך מאסרו", תוך שצוין כי נדרשת "יתרת שירות" מתאימה כדי לעבור את התהליך (שם, בסוף פסקה 8). עוד נקבע כי רק בנסיבות חריגות שהשיקולים בעניין פורטו באותה החלטה (לרבות בחינת מסוכנות הנאשם, סוג העבירות המיוחסות לו ועברו הפלילי; סיכויי הצלחת הטיפול; גילו של הנאשם והזדמנויות טיפוליות שניתנו לו בעבר; שאלת כנות רצונו של הנאשם להיגמל; התחלתו של הליך גמילה טרם ביצוע העבירה שבגינה נעצר הנאשם או הבעת רצון לכך; וכן גזר-הדין שצפוי לנאשם אם יורשע), יתאפשר שחרורו של

הנאשם לחלופת מעצר טיפולית לצורך גמילה.

יוער כי בהחלטת כב' השופט שהם בבש"פ 8000/12 רוזן נ' מדינת ישראל (24.12.2012), נקבע כי ניתן ליישם את העקרונות אשר הותוו בבש"פ 1981/11 סיוסה הנ"ל, בשינויים המחויבים, אף כשמדובר בהתמכרות להימורים. באותה החלטה נקבע שוב כי: "...ככלל, המועד המתאים לבחינת אפשרויות הטיפול בנאשם, במסגרות של גמילה מהתמכרות כלשהי, הינו השלב שלאחר גזירת הדין ובמהלך ריצוי עונש המאסר" (שם, פסקה 13).

11. לאחר שבחנתי את עניינו של הנאשם ועיינתי בשני התסקירים שהוגשו לעיוני וכן בהבהרת רע"ן טיפול ושיקום בשב"ס, אני סבורה כי אין מקום להורות על שחרור הנאשם ממעצרו לקהילה טיפולית סגורה טרם גזירת עונשו, וזאת מטעמים הבאים:

ראשית, הנאשם לא החל בהליך גמילה טרם ביצוע העבירות בגין נעצר, ולא ניצל את תקופת שחרורו ממאסר קודם בשנת 2012 לצורך כך. הנאשם אף לא שולב בהליך גמילה במסגרת מעצרו בתיק זה טרם הכרעת-הדין לפניי. עיון בתסקיר המעצר הראשון שהוגש בעניינו של הנאשם מעלה כי הוא לא הביע נזקקות טיפולית בתחום ההתמכרויות או בכל תחום אחר. בתסקיר מעצר נוסף העריך שירות המבחן כי הנאשם אינו רואה באפיק טיפולי צורך ממשי. שירות המבחן התרשם בשלב המעצר (טרם הכרעת-הדין) כי הנאשם הביע מוטיבציה מילולית לטיפול על רקע אימת מעצרו, וכי לא קיימת הכרה ראשונית בבעייתיות בהתנהלותו. עקב כך, שירות המבחן העריך כי קיים סיכון גבוה להישנות התנהגות פוגענית וכן העריך כי הנאשם אינו בשל לטיפול.

מהתסקירים לעונש עלה כי לאחר הרשעתו בדין, הנאשם נטל אחריות חלקית בלבד לביצוע העבירות. שירות המבחן התרשם כי הנאשם מתקשה בהפנמת משמעות מעשיו והבעייתיות בהתנהלותו, ואף מתקשה לראות את פגיעתו במתלוננים. לכך יש להוסיף את התרשמותה של העובדת הסוציאלית המטפלת בנאשם במהלך מעצרו, כפי שהובאה בתסקיר המשלים לעונש מטעם שירות המבחן. כאמור, העובדת הסוציאלית ציינה בפני שירות המבחן כי מדובר באדם בעל דפוסי התנהגות עבריינית ומניפולטיבית, וכי קיים פער בין הבעת המוטיבציה והצהרותיו של הנאשם לטובת שינוי, לבין מה שהוא מוכן לעשות בפועל לצורך כך.

זאת ועוד; מהחומר שהובא לפניי עולה כי הנאשם שולב לפני כעשר שנים בהליך טיפולי שלא צלח, וזאת במסגרת שחרורו המוקדם ממאסר ארוך קודם. אותה עת, הנאשם אמנם היה עקבי בדפוס הגעתו לטיפול. עם זאת, ולמרות הצהרותיו של הנאשם בדבר שינוי בתפיסותיו והפסקת ההימורים, התברר בדיעבד כי הנאשם הוסיף להמר בתקופת הטיפול ולבצע עבירות פליליות, והגיע לטיפול רק על-מנת לעמוד בתנאי שחרורו המוקדם ממאסר.

הנה כי כן, אין לומר כי הנאשם החל בתהליך טיפולי או הביע רצון לכך טרם מעצרו בתיק זה. אף אין לומר כי סיכויי ההצלחה של הליך גמילה גבוהים בהכרח. כמו כן, לא ניתן להימנע מחשש שמא הרצון שמבטא הנאשם כעת לגמילה בקהילה מחוץ לכותלי בית האסורים, נועד למלט עצמו מגזירת עונש מאסר בפועל ממושך בעניינו.

שנית, מעשי המרמה אותם ביצע הנאשם, הן כלפי המתלוננים והן כלפי רשויות המס, התפרשו על פני תקופה משמעותית בת כשנה, במהלכה חזר הנאשם על המעשים באופן שיטתי ושלשל לכיסו סכומי כסף גבוהים. זאת ועוד; כפי שיפורט להלן, עברו הפלילי של הנאשם כולל חמש הרשעות קודמות בעבירות דומות לעבירות הנדונות לפני. הנאשם ביצע את המעשים בעטים הורשע בתיק זה זמן לא רב לאחר שחרורו ממאסר קודם, כאשר עונש מאסר על-תנאי בן 4 חודשים תלוי ועומד כנגדו. בכל אלה יש כדי להצביע על רמת מסוכנות ממשית הנשקפת מן הנאשם, באופן המקשה לשחררו לקהילה טיפולית שאינה בגדר חלופת מעצר הרמטית.

שלישית, אציין כי נוכח חומרת המעשים בעטים הורשע הנאשם, נוכח עברו הפלילי, נוכח קיומו של מאסר על-תנאי בר הפעלה, ונוכח אי השבת הכספים למתלוננים, עלול הנאשם להיות צפוי לעונש מאסר בפועל ממש, וזאת אף אם ישוחרר לקהילה טיפולית ואף אם ההליך הטיפולי יצליח. הנה כי כן, שחרורו של הנאשם כעת לטיפול בקהילה טרם גזירת הדין, עלול להוביל למצב בו הנאשם יאלץ בתום הטיפול (גם אם יישא פרי) לחזור לכותלי בית הכלא על-מנת לשאת בעונש בגין מעשיו.

לבסוף, אציין כי שירות המבחן עצמו ציין בתסקיר הראשון כי מלכתחילה התלבט בהמלצתו הראשונית לבחינת אפשרות לשחרור הנאשם לקהילה טיפולית. נראה כי לאחר הבירור עם העובדת-הסוציאלית בבית-המעצר והתרשמותה מהנאשם, וכן לאחר שהתברר כי קיימות אפשרויות טיפוליות במסגרת שב"ס, מיתן שירות המבחן את המלצתו האמורה במסגרת התסקיר המשלים. מכל מקום, מהבהרת רע"ן טיפול ושיקום בשב"ס עולה בבירור כי ניתן ליתן "מענה נרחב" לבעיותיו של הנאשם במסגרת שב"ס, כך לשון ההבהרה. זאת, נוכח תכניות טיפול הניתנות בבית-סוהר "חרמון" לבעיות משולבות הכוללות התמכרות ועבריינות מרמה. יוער כי אף אם צודקת ההגנה בטענתה לפיה אין מדובר בטיפול ייעודי לגמילה מהתמכרות להימורים דווקא, הרי מהבהרת רע"ן טיפול ושיקום בשב"ס ניתן ללמוד כי גם בקהילה אין מסגרת טיפולית ייחודית לטיפול בהתמכרות להימורים בלבד (שם, פסקה 2). מכל מקום, נראה כי בעניינו של הנאשם יש מקום ליתן מענה לא רק לבעיית ההתמכרות להימורים, אלא גם לדפוסי עבריינות המרמה והזיוף החוזרים ונשנים מצדו. הדבר מחייב תהליך טיפולי כוללני ומקיף הן בבעיית ההתמכרות והן בעבריינות המרמה, שכאמור שב"ס ערוך לספקו בין כותלי בית כלא "חרמון". אוסיף ואומר כי עד היום, הנאשם לא שהה בכלא "חרמון" במאסרו הקודמים (ראו: פרוטוקול דיון מיום 29.4.2015, עמ' 19, ש' 25; עמ' 21, ש' 29). זאת ועוד; הנאשם לא התנסה עד היום בתכניות הטיפוליות שביכולתו של שב"ס להציע בתחומי ההימורים ו/או המרמה (ראו: פרוטוקול דיון מיום 29.4.2015, עמ' 21, ש' 28). בהתחשב בכל אלה, אני סבורה כי ככל שהנאשם חפץ באמת ובתמים בטיפול בבעיותיו, יוכל לעשות זאת במסגרת שב"ס, אם וככל שיימצא מתאים לשילוב בתכניות הטיפוליות המיועדות ליתן מענה לצרכיו (ראו והשוו: ע"פ 1286/14 רזן נ' מדינת ישראל (20.5.2015) אשר דחה ערעור על פסק-דין של בית-המשפט המחוזי בת"פ (מחוזי ת"א) 14314-08-12 מדינת ישראל נ' רזן (19.1.2014); עוד ראו והשוו: ת"פ (שלום כ"ס) 2723-07 מדינת ישראל נ' יצחק (20.6.2012); כן ראו והשוו: ת"פ (שלום ב"ש) 39352-12-10 מדינת ישראל נ' וואלדמאן (20.6.2012). יוער כי בית-המשפט המחוזי ראה להקל בעונש שנגזר על הנאשם באותה פרשה, אולם לא התערב בעצם ההכרעה של בית-משפט השלום לפיה המקום לטיפול אפשרי בהתמכרות הנאשם להימורים הוא בין כותלי בית הכלא: עפ"ג (מחוזי ב"ש) 2291-05-12 ואלדמאן נ' מדינת ישראל (20.3.2013)).

12. בהתחשב במכלול הטעמים האמורים, אני סבורה כי אין הצדקה לחרוג בעניינו של הנאשם מן הכלל לפיו

התהליך הטיפולי יוכל להיעשות במסגרת שב"ס בתקופת ריצוי עונש המאסר בפועל שייגזר עליו (זאת, אם וככל שהנאשם ימצא מתאים לתהליך טיפולי כזה, ויראה לשתף פעולה עמו). לפיכך, בקשת ההגנה לשחרור הנאשם כעת לחלופת מעצר בקהילה טיפולית טרם גזירת עונשו, נדחית בזאת.

טיעוני הצדדים לעונש

13. באת-כוח המאשימה, עו"ד מוריה הירש, טענה כי כל אחד משמונת האישומים נשוא כתב-האישום המתוקן, מהווה אירוע נפרד לצורך קביעתו של מתחם ענישה הולמת. לפי הטענה, מתחם הענישה ההולמת לגבי האישום הראשון הנו 10 עד 24 חודשי מאסר בפועל; לגבי האישום השני - 4 עד 18 חודשי מאסר בפועל; לגבי האישום השלישי - 6 עד 24 חודשי מאסר בפועל; לגבי האישום הרביעי - 12 עד 24 חודשי מאסר בפועל; לגבי האישום החמישי - 6 עד 24 חודשי מאסר בפועל; לגבי האישום השישי - 4 עד 18 חודשי מאסר בפועל; לגבי האישום השביעי - 10 עד 24 חודשי מאסר בפועל; ולגבי האישום השמיני - 6 עד 18 חודשי מאסר בפועל. כך, בשים לב למהות העבירות בכל אישום, וכן לסכומי הכסף אותם השיג הנאשם בדרכי מרמה. עוד נטען כי מתחם הקנס לעבירות המרמה, נע בין רבע לחצי מסכום המרמה. ואילו מתחם הקנס לעבירות המס נע בין רבע לחצי של סכום ההעלמה. אשר לעונש המתאים - המאשימה עמדה על מכלול הנסיבות לקולא ולחומרה בעניינו של הנאשם, ועתרה להטיל עליו עונש ברף האמצעי של המתחמים, תוך חפיפה מועטה בין העונשים בגין כל אירוע, ותוך הפעלה במצטבר של עונש המאסר המותנה בן ארבעת החודשים התלוי ועומד כנגד הנאשם. בסך הכל, עתרה המאשימה להשית על הנאשם 6 שנות מאסר בפועל, מאסר על תנאי, פיצוי למתלוננים וקנס כספי. אשר לגובה הקנס - עתרה המאשימה לקנס ברף התחתון של המתחמים להם טענה עקב מצבו הכלכלי של הנאשם, תוך שציינה כי ניתן לחפוף בעונשי הקנס של עבירות המרמה ועבירות המס.

14. באת-כוח הנאשם, עו"ד חגית רייזמן, טענה כי מתחם העונש ההולם בגין מכלול העבירות בהן הורשע הנאשם מתחיל מחודשים בודדים של מאסר בפועל, וכי הרף העליון של המתחם הנו גמיש. הסנגורית עתרה לאמץ את האופציה השיקומית בעניינו של הנאשם ולחרוג מהמתחם משיקולי שיקום. לחילופין, טענה הסנגורית כי ככל שיוטל על הנאשם עונש מאסר בפועל יש להטיל לכל היותר 24 חודשי מאסר בפועל, בניכוי ימי המעצר. הסנגורית עמדה על כך שנוכח מצבו הכלכלי הקשה של הנאשם, נמנע ממנו להשיב את כספיהם של המתלוננים וכן להסיר את מחדליו בכל הנוגע לעבירות המס. עוד צוין כי חלק מהמתלוננים נקטו בהליכים אזרחיים כנגד הנאשם. בית-המשפט התבקש ליתן לכל אלה ביטוי במסגרת הענישה הכספית שתוטל על הנאשם.

יוער כי באות-כוח שני הצדדים תמכו את טיעוניהם לעונש באסמכתאות מן הפסיקה.

15. הנאשם בדבריו לפני עמד על הקשיים עמם התמודד לאורך חייו, הן בתחום העסקי והן נוכח התמכרותו להימורים. הנאשם הביע חרטה על מעשיו וביקש כי בית-המשפט יאפשר לו להשתלב בהליך טיפולי מחוץ לכותלי הכלא.

ריבוי עבירות - האם יש לקבוע מתחם אחד לכל האישומים (כטענת ההגנה) או שמא יש לקבוע מתחם נפרד לכל אישום (כטענת המאשימה)?

16. מאחר שהנאשם הורשע בריבוי עבירות ונוכח ההסדר הקבוע בסעיף 40ג לחוק העונשין, מתעוררת השאלה האם כל אישום מהווה אירוע נפרד לצורך קביעתם של מתחמי ענישה הולמת, או שמא יש להשקיף על שמונת האישומים כאירוע אחד לצורך קביעתו של מתחם עונש הולם כולל.

17. לא מזמן נזקק בית-המשפט העליון בע"פ 4910/13 ג'אבר נ' מדינת ישראל (29.10.2014) לסוגית הפרשנות של המונח "אירוע" בסעיף 40ג לחוק העונשין, ביחס לפרשנות המונח "מעשה" בסעיף 186 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: חוק סדר הדין הפלילי). שלושת שופטי המותב באותה פרשה, היו תמימי דעים כי המונח "אירוע" בסעיף 40ג לחוק העונשין, רחב יותר מהמונח "מעשה" בסעיף 186 לחוק סדר הדין הפלילי, כך ש"אירוע" אחד יכול לכלול מספר "מעשים". לצד זאת, ניתן לזהות בפסק-הדין שתי גישות מרכזיות בנוגע לפרשנות המונח "אירוע" לפי סעיף 40ג הנ"ל:

הגישה הפרשנית האחת הינה גישתו של כב' השופט דנציגר. לפי גישה זו, כדי להכריע בשאלה האם תרחיש עובדתי מסוים מהווה "אירוע אחד" או "מספר אירועים" לפי סעיף 40ג לחוק העונשין, על בית-המשפט להפעיל "מבחן צורני-עובדתי". מבחן זה בודק האם עבירות אשר בוצעו ברצף ובסמיכות יחסית של זמן ומקום, ניתנות להפרדה (שאינו מדובר במספר "אירועים"); או שמא מדובר במכלול אחד של פעולות שמאופיינות במחשבה פלילית אחת ובתכנון פלילי אחד (שאינו מדובר ב"אירוע" אחד). לשיטת השופט דנציגר, "המבחן הצורני-עובדתי" הינו בעל אופי לוגי-טכני, המתעלם משאלות שבמהות (כגון: מספר הקורבנות, מהות הנזק והערכים שנפגעו). רק בשלב הבא של קביעת מתחם העונש ההולם וגזירת עונשו של העבריין, נזקק בית-המשפט לשאלות שבמהות ועליו לקבוע, בין היתר, האם לפצל את האירוע למספר "מעשים" כמובנו של מונח זה בסעיף 186 לחוק סדר הדין הפלילי, על כל הנובע מכך במישור העונשי (שם, פסקה 29).

הגישה הפרשנית השנייה הינה גישתה של כב' השופטת ברק-ארז, אליה הצטרף בהסכמה כב' השופט פוגלמן. לפי גישתה של כב' השופטת ברק-ארז, יש לפרש את המונח "אירוע" בסעיף 40ג לחוק העונשין לפי "מבחן הקשר ההדוק". בהתאם למבחן זה, יש לקבוע מתחם עונש הולם אחד בגין פעולות שיש ביניהן קשר ענייני הדוק. ברגיל, קשר כזה ימצא בין עבירות שהייתה ביניהן סמיכות זמנים, או כאשר העבירות היו חלק מאותה תוכנית עבריינית והתקיים ביניהן קשר הדוק, אף כאשר העבירות בוצעו לאורך תקופת זמן שאינה קצרה (שם, פסקה 5). בשלב הבא, על בית-המשפט לקבוע האם כל "אירוע" כולל בחובו "מעשה" אחד או מספר "מעשים", כמובנו של מונח זה לפי סעיף 186 לחוק סדר הדין הפלילי. ודוק, היותו של "אירוע" כולל מספר "מעשים", יכול במקרים מתאימים לשוות לו מידה נוספת של חומרה ולהשפיע על קביעת מתחם הענישה ההולמת (שם, פסקאות 8-10).

כב' השופט פוגלמן, שכאמור הצטרף בהסכמה לעמדתה הפרשנית של כב' השופטת ברק-ארז, הדגיש כי לפי השקפתו, התיבה "אירוע אחד" רחבה דיה כדי לכלול גם פעולות עברייניות שבוצעו על-פני רצף זמן; כללו מעשים שונים; ביחס לקורבנות שונים; ובמקומות שונים. והכל- כאשר הפעולות היוו מסכת עבריינית אחת לפי בחינה תכליתית-פונקציונאלית (שם, פסקה 2).

18. כאמור, השאלה העומדת להכרעתי בתיק זה הינה האם יש לראות במכלול האישומים נשוא כתב-האישום

המתוקן "אירוע" אחד (הכולל מספר מעשים) בגינו ייקבע מתחם עונש הולם אחד כולל (כטענת ההגנה); או שמא יש לראות בכל אישום "אירוע" נפרד עם מתחם ענישה הולמת משלו (כטענת המאשימה). נראה לי כי בשאלה זו קיימים פנים לכאן ולכאן, בהתאם לגישות הפרשניות השונות שהובעו בע"פ 4910/13 ג'אבר הנ"ל:

לפי "המבחן הצורני-עובדתי" בו מצדד כב' השופט דנציגר, כל אישום בכתב-האישום המתוקן יכול להוות "אירוע" נפרד לצורך קביעת מתחמי ענישה הולמת. מסקנה זו מתבקשת מכך שהעבירות שנכללות באישומים השונים אינן תמיד זהות; העבירות בוצעו במועדים שונים על פני תקופת-זמן של כשנה, וזאת כלפי מתלוננים שונים וכן כלפי רשויות המס, כך שהמקרים ניתנים להפרדה באופן שאינו מלאכותי.

לעומת זאת, לפי "מבחן הקשר ההדוק" בו תומכים כב' השופטים ברק-ארז ופוגלמן, על-אף שמדובר בעבירות שאינן זהות לחלוטין ואשר בוצעו בזמנים שונים כלפי מתלוננים שונים, ניתן לסבור כי מדובר באותה מסכת עבריינית. מסקנה זו מתבקשת מכך שהאישומים 1-7 עוסקים בעבירות מרמה אשר בוצעו בדרך פעולה דומה, בסמיכות זמנים יחסית זו לזו וממניע דומה. כתוצאה מאי הדיווח לרשויות המס על העסק ועל הכנסותיו שהושגו במרמה, הנאשם אף ביצע את עבירות המס נשוא האישום השמיני לכתב-האישום המתוקן. לפי גישה זו, יש לקבוע מתחם ענישה הולמת אחד בגין מכלול העבירות בהן הורשע הנאשם, בהיותן בגדר "אירוע" אחד.

19. לאחר ששקלתי בדבר, אני סבורה כי אין הכרח להכריע בין שתי הגישות הפרשניות למונח "אירוע", שכן בכוחן של שתי הגישות להביא במקרה דנן לאותה תוצאה עונשית: אם נלך בהתאם לגישה לפיה האישומים מהווים "מספר אירועים" ("מבחן צורני-עובדתי"), הרי נוכח הזיקה בין האישומים יהיה מקום לגזור עונש כולל בגין אותם אירועים כאמור בסעיף 40ג(ב) לחוק העונשין, תוך חפיפה מסוימת של העונש בגין האירועים השונים. לחלופין, אם נלך בהתאם לגישה לפיה האישומים מהווים מלכתחילה "אירוע אחד" ("מבחן הקשר ההדוק"), הרי במסגרת קביעת המתחם לא ניתן יהיה להתעלם מכך שכל אישום מהווה "מעשה" נפרד כמובנו של מונח זה בסעיף 186 לחוק סדר הדין הפלילי. טיב ומספר המעשים בגינם הורשע הנאשם, ישו מידה של חומרה שתשפיע על קביעת מתחם העונש ההולם הכולל בגין אותם המעשים (ראו והשוו: ע"פ 4316/13 מדינת ישראל נ' חג'אמה (30.10.2014), פסקה 22 לפסק-דין של כב' השופט דנציגר, אל מול פסק-דין של כב' השופטת ברק-ארז. יוער כי באותה פרשה, ראה כב' השופט ג'ובראן להותיר את שאלת הגדרתו של המונח "אירוע" בסעיף 40ג לחוק העונשין ללא הכרעה). בין כך ובין אחרת, גזירת העונש המתאים (אם בגדרי המתחמים ואם בסטייה מהם) מבוססת על אותם עקרונות ושיקולים כמפורט במסגרת תיקון 113 לחוק העונשין. בהתחשב בכך, שתי הגישות הפרשניות למונח "אירוע", עשויות להוביל בסופה של דרך לאותה תוצאה עונשית.

אשר על כן, ונוכח עמדתי לפיה אין הכרח להכריע בין שתי הגישות הפרשניות שהוזכרו, אקבע מתחם עונש הולם נפרד לגבי כל אישום (זאת בהתאם ל"מבחן הצורני-עובדתי"). בנוסף, אקבע מתחם עונש הולם כולל בגין כלל העבירות בהן הורשע הנאשם (זאת בהתאם ל"מבחן הקשר ההדוק"). לאחר מכן, אפנה לקביעת העונש המתאים.

קביעת מתחמי הענישה ההולמת

20. בהתאם לסעיף 40ג(א) לחוק העונשין, יש לקבוע את מתחמי הענישה ההולמת בהתאם לעקרון ההלימה, תוך

התחשבות בערך החברתי שנפגע, במידת הפגיעה בו, בנסיבות הקשורות בביצוע העבירות ובמדיניות הענישה הנהוגה.

21. **בכל הנוגע לפגיעה בערכים המוגנים** - הערכים המונחים בבסיס עבירות המרמה אשר בביצוען הורשע הנאשם תכליתם להגן על קניינו של הפרט ועל קיומם של יחסי אמון בשוק הפרטי והעסקי וכן להגן על חופש הרצון, חופש הבחירה וחופש הפעולה של הפרט. בכל הנוגע לעבירות המס - הערך החברתי הנפגע בגין עבירות אלה הוא ערך השוויון בנטל המס, המהווה אבן יסוד במערכת אכיפת חוק תקינה. עבירות המס מובילות לפגיעה בסדר החברתי, לשיבוש הפעולה התקינה של מנגנון גביית המיסים, ובסופה של דרך לפגיעה בקופה הציבורית ולהטלת מעמסה כספית מוגברת על כלל הציבור. לא אחת נאמר בפסיקה כי מדובר בעבירות קלות לביצוע וקשות לחשיפה, שמסבות נזק לאוצר המדינה ומובילות להגדלת הנטל על יתר אזרחי המדינה.

אשר לנסיבות ביצוע העבירות - הנאשם הורשע בביצוע שרשרת של מעשי מרמה, שנפרשו לאורך תקופת-זמן משמעותית בת כשנה ופגעו במספר ניכר של מתלוננים. המעשים בוצעו בשיטתיות ובתחכום לאחר תכנון מוקדם וחשיבה על פרטים, לרבות בדרך של פתיחת משרד, הזמנת לקוחות פוטנציאליים לאותו משרד, והחתמתם על חוזים תוך הצגת מצגי שווא, באופן שהוביל לכך שכל אחד מן המתלוננים נתן אמון בנאשם והעביר לידיו סכומי כסף משמעותיים בסך עשרות אלפי ₪, בתקווה שהנאשם יסייע להם מול רשויות התכנון והעירייה. הנאשם ניצל לרעה את תמימותם של המתלוננים וכן את חששם מפני התמודדות עם המנגנונים הבירוקרטיים המסדירים את ההיטלים, ההיתרים והרישוי בתחום הבניה. הוא שכנע את המתלוננים כי הוא יכול להוביל להפחתת ההיטלים ו/או להשגת ההיתרים המיוחלים, בידוע כי אין באפשרותו לפעול כפי שהבטיח.

הסנגורית טענה לפני כי העבירות בוצעו ללא תחכום, וכי הנאשם העביר בחלק מהאישומים (השלישי, החמישי והשישי) סכומי-כסף לגורמים העוסקים בתחום הבניה והוצאת היתרים, באופן היכול ללמד על כוונה מצד הנאשם לטפל בעניינם של המתלוננים. בהתייחס לכך אומר כי אינני רואה עין בעין עם הסנגורית את רמת התחכום שהייתה כרוכה במעשיו של הנאשם. בהתאם לעובדות כתב-האישום המתוקן בהן הודה הנאשם, הוא ידע כי אין ביכולתו לממש את התחייבותיו כלפי המתלוננים, ואף-על-פי-כן החתים אותם על חוזים ונטל מהם כספים בשיעורים גבוהים. יתר על כן; כאשר חלק מהמתלוננים גילו כי הנאשם לא פועל לפי התחייבותיו, הנאשם העביר לידיהם שיקים מזויפים או הציג להם היתרי בניה מזויפים, בניסיון להמשיך עם מצגי-השווא ועם דרכי הכחש והמרמה כלפי המתלוננים. מדובר, אפוא, במעשים שיטתיים ומורכבים, שהיו כרוכים בתחכום ובתכנון מוקדם. סכום הכסף המצטבר שהנאשם הצליח להשיג במרמה ובזיוף, הנו כ- 345,000 ₪. כספים אלה לא הושבו למתלוננים עד היום - אפילו לא שקל אחד - והדבר מעצים את הנזק שנגרם להם כתוצאה מביצוע העבירות. אם לא די בכך, הרי הנאשם לא דיווח לרשויות המס על העסק שפתח ועל הכנסותיו מן העסקאות האמורות, לא ניהל פנקסי חשבונות ולא הוציא חשבוניות. בכך הוביל הנאשם לפגיעה נוספת, לא רק במתלוננים אלא גם בקופה הציבורית. כל אלה מובילים למסקנה כי עוצמת הפגיעה בערכים המוגנים בנסיבות המקרה, הייתה משמעותית. הסיבה שהובילה את הנאשם לביצוע העבירות נעוצה בהתמכרותו להימורים והצורך "לייצר" כסף מזומן כדי לממן התמכרות זו.

22. בהתחשב בעקרון המנחה של ההלימה; בשים לב לפגיעה בערכים המוגנים; בהתחשב בחומרת המעשים ונסיבות ביצועם; ובהתחשב במדיניות הענישה הנהוגת; אני סבורה כי מתחמי הענישה ההולמת **לגבי רכיב המאסר**

בפועל במקרה שלפניי הינם כדלקמן:

בהתאם ל"מבחן הצורני-עובדתי" (לפיו עסקינן ב"מספר אירועים"):

מתחם העונש ההולם לגבי רכיב המאסר בפועל בגין כל אחד מהאישומים הראשון, השלישי, הרביעי והשביעי (כאשר הנאשם השיג במרמה סכומי כסף בשיעור של עשרות אלפי ₪ בכל אחד מהאישומים האמורים, ובחלקם אף עשה שימוש בשיקים מזויפים או בהיתרי בניה מזויפים) נע ממספר חד-ספרתי גבוה של חודשי מאסר בפועל ועד 24 חודשי מאסר בפועל לכל אישום (ראו והשוו: עפ"ג (מחוזי חיפה) 43352-06-13 אברהם נ' מדינת ישראל (28.11.2013); ת"פ (שלום ת"א) 5262-02-12 מדינת ישראל נ' הררי (27.9.2012)).

אשר לאישומים השני, החמישי והשישי - סכומי הכסף שהושגו במרמה באישומים השני והשישי, היו נמוכים יותר (כ- 20,000 ₪ בכל אישום) ולא כללו זיוף מסמכים או שימוש במסמכים מזויפים. אשר לאישום החמישי - הנאשם הורשע במסגרתו בעבירה של ניסיון לקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות (להבדיל מעבירה מושלמת), וגם במסגרתו לא נעשה זיוף מסמך או שימוש במסמך מזויף. לפיכך, מתחם הענישה ההולמת לגבי רכיב המאסר בפועל בגין כל אחד מהאישומים השני, החמישי והשישי, נע ממספר בודד של חודשי מאסר בפועל ועד 18 חודשי מאסר בפועל לכל אישום.

מתחם העונש ההולם לגבי רכיב המאסר בפועל בגין האישום השמיני (עבירות מס בנוגע להכנסות בשיעור של כ- 345,000 ₪, כאשר סכום זה אינו משקף בהכרח את הרווח "הנקי" החייב במס), נע ממספר בודד של חודשי מאסר בפועל ועד 18 חודשי מאסר בפועל (ראו והשוו: ת"פ (שלום רמ') 51228-09-11 מדינת ישראל נ' אבו כפאגה (8.12.2013); ת"פ (שלום ים) 29047-01-11 מדינת ישראל נ' אבו רמילה (22.10.2014); ת"פ (שלום ת"א) 3988-08 מדינת ישראל נ' ברין (27.6.2010)).

בהתאם ל"מבחן הקשר ההדוק" (לפיו עסקינן ב"אירוע אחד" הכולל "מספר מעשים"):

מתחם העונש ההולם לגבי רכיב המאסר בפועל בגין שמונת האישומים נשוא כתב-האישום המתוקן, נע מ- 36 ועד 84 חודשי מאסר בפועל (קרי- משלוש עד שבע שנות מאסר בפועל).

23. **בכל הנוגע לרכיב הקנס הכספי בנוגע לעבירות המס** - הלכה פסוקה היא כי לא ניתן לראות בהעדף היכולת לגבות מן העברין את חוב המס במישור האזרחי, משום הסרת המחדל על-ידו או שיקול להקלה בעונשו. בקביעת מתחם הקנס ההולם בנוגע לעבירות המס בהן הורשע הנאשם, יש לקחת בחשבון, בין היתר, את סכום ההכנסה המדוברת, וכן את מצבו הכלכלי הקשה של הנאשם ובני משפחתו כעולה מתסקירי שירות המבחן ומטיעוני הסנגורית (ראו: סעיף 40 לחוק העונשין). בהתחשב בכך, אני סבורה כי מתחם הקנס ההולם בגין עבירות המס בנסיבות מקרה זה, נע מ- 20,000 ₪ ועד 80,000 ₪ (ראו והשוו: רע"פ 6371/14 אבו מנסי נ' מדינת ישראל (28.10.2014); רע"פ 4323/14 מולדובן נ' מדינת ישראל (26.6.2014); רע"פ 74/13 חלידו נ' מדינת ישראל (17.3.2013); רע"פ 977/13 אודיז נ' מדינת ישראל (20.2.2013); עפ"ג (מחוזי מרכז) 554-04-13 מדינת ישראל נ' וקנין (26.5.2013); ת"פ (שלום רמ') 51228-09-11 אבו כפאגה הנ"ל).

24. בסיום פרק זה, אני רואה להתייחס גם לרכיב הפיצוי הכספי למתלוננים בגין עבירות המרמה והזיוף בהן הורשע הנאשם. נוכח חומרת העבירות ונסיבות ביצוען, נוכח הנזק הכספי שנגרם לכל אחד מהמתלוננים (כאשר עד היום לא הוחזרו הכספים שניטלו מהם במרמה ולו במקצת), נוכח המניע הכספי שבבסיס עבירות המרמה והזיוף, ונוכח האינטרס הציבורי בהתרת היחיד והרבים מפני ביצוען והפיכתן לבלתי משתלמות גם במישור הכלכלי - אני סבורה כי יש מקום לחייב את הנאשם בפיצוי כספי לטובת המתלוננים. בהתייחס לטענת הסנגורית בדבר מצבו הכלכלי הקשה של הנאשם ובני משפחתו, אומר כי בניגוד לקנס, הפיצוי לפי סעיף 77 לחוק העונשין הוא בעל מאפיינים אזרחיים. כשם שבהליך אזרחי במסגרת תביעה נזיקית, אין חשיבות לשאלת יכולתו הכלכלית של הנתבע במסגרת שאלת החיוב או שיעורו, כך גם בהליך הפלילי אין ליתן לנתון זה משקל משמעותי.

בכל הנוגע לשיעור הפיצוי - בחינת הפסיקה הנוהגת מלמדת כי במקרים אחרים שעסקו בעבירות מרמה סדרתיות ורחבות היקף, נפסקו פיצויים בשיעורים שונים. בחלק מהמקרים חויבו הנאשמים בפיצוי לנפגעי העבירות בהיקף נמוך משיעור הכספים שהושגו במרמה, ובחלק מהמקרים חויבו הנאשמים בפיצוי בהיקף של מלוא הכספים האמורים. יוער כי לא קל ללמוד גזירה שווה ממקרים אחרים, בשים לב לשוני בפרמטרים מגוונים כגון: מכלול השיקולים לקולא ולחומרה בכל מקרה לגופו; היקף הנזק שנגרם; השאלה האם הוטל על הנאשם קנס כספי משמעותי לצד החיוב בפיצוי המתלוננים; השאלה האם הנאשם השיב כספים שקיבל לידי במרמה טרם מתן גזר-הדין, ולו באופן חלקי; ועוד.

אוסף ואומר כי הנטייה בפסיקה היא לא לדחות את מועד תשלום הפיצוי עד לאחר סיום ריצוי עונש המאסר בפועל, בשים לב לכך שאחת מתכליות המרכזיות של פסיקת פיצויים לפי סעיף 77 לחוק העונשין, היא מתן סעד לנפגע העבירה בסד זמנים קצר, מבלי שייאלץ להמתין לסיומם של הליכים אזרחיים (ראו הדיון בת"פ (שלום י-ם) 32071-01-13 מדינת ישראל נ' סקרה (2.9.2013) ומכלול האסמכתאות המובאות שם בסוגית הפיצויים בפלילים).

העונש המתאים

25. בנסיבות העניין, לא ראיתי לסטות לקולא משיקולי שיקום מן המתחמים שנקבעו (ראו בהקשר זה הטעמים שפורטו בפסקאות 11-12 לעיל). כמו-כן, לא מצאתי הצדקה לסטות מהמתחמים לחומרה, משיקולי הגנה על שלום הציבור.

26. לצורך גזירת העונש בגדרי המתחמים שנקבעו, יש להתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות כאמור בסעיף 40יא לחוק העונשין:

לקולא, התחשבתי בהודאת הנאשם בעובדות כתב-האישום המתוקן ובחסכון במשאבים ציבוריים עקב ייתור הצורך בניהול הוכחות. יוער כי הודאת הנאשם חסכה שמיעתם של כשלושים עדי-תביעה, ולכך יש ליתן משקל ממשי. כמו-כן, התחשבתי בחרטה שהביע הנאשם בדבריו לפני, וכן בנסיבותיו האישיות של הנאשם כפי שפורטו בתסקירי שירות המבחן ובטיעוני הסנגורית לפני. בהקשר זה, נתתי דעתי לכך שהנאשם בעל משפחה ואב לשלושה ילדים, כשמצבה הכלכלי של המשפחה קשה. בנוסף לכך, ראיתי לתת משקל לשיתוף הפעולה של הנאשם בקבוצות הטיפול בהן שולב במסגרת הליך המעצר, וכן לנכונותו של הנאשם להשתלב בהליך טיפולי שיתאים לצרכיו על רקע התמכרותו להימורים

ודפוס המרמה שסיגל לעצמו במשך שנים (ראו והשוו לאחרונה: ע"פ 5928/14 אורן נ' מדינת ישראל, פסקה 35 (13.5.2005)).

לחובת הנאשם שקלתי את עברו הפלילי אשר כולל חמש הרשעות קודמות, אשר מרביתן בעבירות רלוונטיות (לרבות: הונאה בכרטיס חיוב, גניבה, קבלת דבר במרמה, זיוף בכוונה לקבל דבר, שימוש במסמך מזויף ועוד). בגין הרשעותיו הקודמות, ריצה הנאשם עונשי מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח, חלקם לתקופות משמעותיות. זאת ועוד; הנאשם ביצע את העבירות שלפניי שעה שתלוי ועומד כנגדו עונש מאסר על תנאי בר הפעלה שהוטל עליו ביום 26.3.2012 בת"פ (שלום י-ם) 15792-11-10. באותו מקרה, הצהיר הנאשם בפני בית-המשפט על זניחת דרכו העבריינית. אף-על-פי כן, הנאשם שב וביצע את העבירות שנדונו לפניי, ובזו הפעם בהיקפים גדולים וחמורים יותר מאשר באותו תיק קודם, באופן המעיד על דפוסי פעולה חוזרים ונשנים. אף תסקירי שירות המבחן מעלים תמונה מעוררת קושי, נוכח נטילת אחריות חלקית בלבד של הנאשם בפני שירות המבחן, וקושי בהפנמת הפסול שבמעשים. יוער כי בכל התקופות בהן היה הנאשם משוחרר מהכלא, לא פנה הנאשם מיוזמתו לטיפול כלשהו בהתמכרותו להימורים ובדפוסי המרמה שסיגל לעצמו על-חשבונם של אחרים. כל אלה, מצביעים על צורך בהשתת ענישה משמעותית שיהיה בה כדי להרתיע את היחיד ואת הרבים מפני ביצוע עבירות מן הסוג הנדון.

27. בסופה של שקילה, ראיתי להשית על הנאשם עונש מאסר בפועל המצוי ברף הבינוני-תחתון של מתחמי הענישה שקבעתי לעיל. יוער כי אלמלא ההודאה שחסכה את הצורך בניהול הליך הוכחות, ואלמלא הרצון שהביע הנאשם בהשתלבות בהליך טיפולי, היה ראוי למקם את עונשו של הנאשם ברף ענישה גבוה יותר. יש לקוות כי הנאשם ינצל את תקופת מאסרו על-מנת להשתלב בהליך טיפולי מתאים במסגרת שב"ס.

בנוסף, יופעל עונש המאסר המותנה התלוי ועומד כנגד הנאשם במצטבר לעונש שיוטל עליו בגין התיק שלפניי, וזאת בשים לב לכלל הקבוע בסעיף 58 לחוק העונשין. לצד זאת, יוטלו על הנאשם עונשי מאסר מותנים הצופים פני עתיד, וכן קנס ופיצוי למתלוננים. יוער כי בקביעת שיעור הקנס נתתי דעתי למצבו הכלכלי של הנאשם. בקביעת שיעורי הפיצוי התחשבתי בכך שמחד גיסא, כספי המרמה לא הושבו למתלוננים עד היום על-אף הנזקים שנגרמו להם; ומאידך גיסא, לפני המתלוננים פתוחה הדרך לתבוע את הנאשם על מלוא נזקיהם בתובענה אזרחית מתאימה. מועד התשלום יידחה למספר חודשים על-מנת לאפשר לנאשם שהות להתכונן לכך.

לסיום אציין כי לא ראיתי לחלט את סכום הכסף שנתפס אצל הנאשם עם מעצרו (₪ 3,350). כך הוא הדבר, שכן המאשימה לא הגישה בקשת חילוט מסודרת לגבי סכום הכסף האמור, ולא נשמעו טענות בדבר טיב הקשר בין סכום הכסף שנתפס אצל הנאשם, לבין העבירות שבוצעו.

סוף דבר

28. נוכח מכלול הטעמים שפורטו, אני גוזרת על הנאשם כדלקמן:

א. ארבע וחצי (4.5) שנות מאסר בפועל. מעונש זה ינוכו ימי המעצר שריצה הנאשם בתיק זה (באת-כוח

המאשימה מסרה כי מדובר בימי מעצר מיום 3.3.2014 עד יום 6.4.2014 וכן מיום 2.6.2014 ואילך). עם זאת, אני קובעת כי אין לנכות מהעונש שנגזר בגין תיק זה, תקופה בת 45 ימים בה ריצה הנאשם במהלך מעצרו עונש מאסר בפועל שהושת עליו ביום 8.12.2014 בת"פ (שלום ים) 37760-12-11.

ב. עונש המאסר המותנה בן 4 חודשים שהוטל על הנאשם בבית-משפט השלום בירושלים בת"פ 15792-11-10, יופעל במצטבר לעונש שהוטל בפיסקה א' לעיל.

סך הכל יריצה הנאשם 58 חודשי מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצר כמפורט בפסקה א' לעיל.

ג. 4 חודשי מאסר בפועל למשך שלוש שנים מיום השחרור ממאסר. התנאי הוא שהנאשם לא יעבור עבירה מן העבירות בהן הורשע מסוג עוון.

ד. 7 חודשי מאסר בפועל למשך שלוש שנים מיום השחרור ממאסר. התנאי הוא שהנאשם לא יעבור עבירה מן העבירות בהן הורשע מסוג פשע.

ה. קנס כספי בסך 30,000 ₪ או 100 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב- 10 תשלומים חודשיים שווים ורצופים, החל מיום 10.1.2016 ובכל 10 לחודש שלאחר מכן. לא ישולם אחד התשלומים במועדו, תעמוד היתרה לפירעון מיידי.

ו. פיצוי לכל אחד מהמתלוננים נשוא האישומים 1-7, בהתאם לפירוט שלהלן:

למתלון נשוא האישום הראשון - פיצוי בסך 27,500 ₪.

למתלון נשוא האישום השני - פיצוי בסך 9,000 ₪.

למתלון נשוא האישום השלישי - פיצוי בסך 27,500 ₪.

למתלון נשוא האישום הרביעי - פיצוי בסך 25,000 ₪.

למתלון נשוא האישום החמישי - פיצוי בסך 20,000 ₪.

למתלון נשוא האישום השישי - פיצוי בסך 10,000 ₪.

למתלון נשוא האישום השביעי - פיצוי בסך 44,000 ₪.

יוער כי באישומים בהם קיים יותר ממתלון אחד, יחולק סכום הפיצוי באופן שווה ביניהם.

סכומי הפיצוי ישולמו ב- 10 תשלומים חודשיים שווים ורצופים, החל מיום 10.1.2016 ובכל 10 לחודש שלאחר מכן. לא ישולם אחד התשלומים במועדו, תעמוד היתרה לפירעון מיידי.

המאשימה תעביר למזכירות בהקדם את פרטי המתלוננים על-מנת שהכספים יוכלו לעבור לידיהם.

ז. סכום הכסף שנתפס אצל הנאשם עם מעצרו, יושב לו או למי מטעמו.

בסיום הדברים, אני רואה לציין כי הנאשם בדבריו לפניי הביע רצון להשתלב בהליך טיפולי. הן שירות המבחן והן רע"ן טיפול ושיקום בשב"ס הביעו נכונות לבחון את האפשרות לשילוב הנאשם במסגרת טיפולית בשב"ס, ואף צוין כי תכנה תכניות מתאימות במסגרת בית-כלא "חרמון". **הגורמים המתאימים בשב"ס מתבקשים לבחון את האפשרות לשילוב הנאשם בתכנית טיפולית מתאימה בכלא "חרמון" (או בכלא אחר), בכפוף לבדיקת התאמתו של הנאשם לכך, ובכפוף לנהלים החלים על העניין.**

המזכירות תשלח העתק גזר-הדין לשירות המבחן וכן לרע"ן טיפול ושיקום בשב"ס, סג"ד קרן גלבע (זאת, בהמשך לפנייתה לבית-המשפט מיום 22.4.2015).

זכות ערעור לבית-המשפט המחוזי בתוך 45 ימים מהיום.

ניתן היום, כ"ג סיוון תשע"ה, 10 יוני 2015, במעמד הצדדים.